

فهرست

تست	درسنامه
	بخش اول تفکر و اندیشه ۷
۱۷	درس اول هدایت الهی ۹
۳۱	درس دوم تداوم هدایت ۲۴
۴۳	درس سوم آخرین پیامبر ۳۷
۵۶	درس چهارم معجزه جاویدان ۴۸
۷۰	درس پنجم مسئولیت‌های پیامبر (ص) ۶۱
۸۶	درس ششم پیشوای اسوه ۷۹
۱۰۲	درس هفتم امامت، تداوم رسالت ۹۱
۱۱۶	درس هشتم جان و جانشین پیامبر (ص) ۱۱۰
	درس نهم وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی
۱۲۶	مسلمانان، پس از رحلت رسول خدا (ص) ۱۲۰
۱۳۸	درس دهم احیای ارزش‌های راستین ۱۳۲
۱۴۹	درس یازدهم جهاد در راستای ولایت ظاهری ۱۴۲
۱۵۶	درس دوازدهم عصر غیبت امام زمان (عج) ۱۵۳
۱۷۲	درس سیزدهم در انتظار ظهور ۱۶۱
۱۸۷	درس چهاردهم مرجعیت و ولایت فقیه ۱۸۰
۲۰۲	درس پانزدهم رهبری و مردم ۱۹۳
	بخش دوم در مسیر
۲۱۲	درس شانزدهم عزت نفس ۲۰۷
۲۲۳	درس هفدهم زمینه‌های پیوند ۲۱۷
۲۳۳	درس هجدهم پیوند مقدس ۲۲۸
۲۳۷	پاسخ‌نامه تشریحی ۲۳۷
۲۹۷	کنکورهای سراسری ۹۷ و ۹۸ ۲۹۷
۳۱۲	پاسخ‌نامه کلیدی ۳۱۲

رهبری و مردم

مقدمه درس

در درس قبل خواندیم که ولایت و رهبری جامعه در عصر غیبت، به نیابت از امام عصر عجل الله تعالی فرجه الکریم بر عهده فقیهی است که شرایط و توانایی‌های لازم را دارد. در این درس می‌خواهیم رابطه رهبری با مردم و مسئولیت‌های آنان نسبت به یکدیگر را بررسی کنیم و با وظایف هر کدام بیشتر آشنا شویم.

سوال کلیدی چرا «جمهوری اسلامی» همان حکومتی است که اسلام آن را پیشنهاد می‌کند؟

مردم‌سالاری دینی

انسان‌ها از همان آغاز زندگی اجتماعی، نیاز به داشتن حکومت را درک کردند و حاکم و امیر داشتند. به تدریج که جوامع بشری گسترش پیدا کردند و تجربه‌ها بیشتر گردید، شکل حکومت‌ها نیز متنوع شد. امروزه نیز حکومت‌های مختلفی در جهان وجود دارد که هر کدام ویژگی‌های خاص خود را دارند؛ اما همه این حکومت‌ها مدعی آن هستند که نوع حکومت آن‌ها بهتر می‌تواند به سعادت مردم کمک کند.

همان‌طور که در درس قبل اشاره شد، اسلام حکومتی را پیشنهاد می‌کند که قوانین آن حکومت، از جمله ویژگی‌های رهبر براساس احکام دین باشد و هم‌چنین با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد و با آرای مردم پیش برود. بنابراین، از آن جهت که رأی و دخالت مردم در آن نقش محوری دارد، «جمهوری» است و از آن جهت که براساس قوانین اسلام عمل می‌شود، «اسلامی» است.

سوال کلیدی جمهوریت پس از انقلاب اسلامی در کشور ما چگونه اجرا شده است؟

پس در این نوع حکومت، مردم همواره در تعیین سرنوشت خود دخالت دارند و از راه‌های تعیین شده در قانون، آن را دنبال می‌کنند؛ همان‌طور که مردم ایران با قیام و انقلاب خود، جمهوری اسلامی را برپا کردند و به قانون اساسی رأی دادند و با شرکت دائمی در انتخابات مجلس خبرگان رهبری، مجلس شورای اسلامی، ریاست‌جمهوری و شوراهای شهر و روستا، هم در امور کشور دخالت می‌کنند و هم پایبندی خود را به اصل نظام اسلامی و قانون اساسی نشان می‌دهند.

سوال کلیدی تفاوت اصلی جمهوری اسلامی و سایر جمهوری‌های رایج در جهان چیست؟

تفاوت حکومت مردم‌سالار دینی با حکومت‌های غربی

البته، جمهوری اسلامی با دیگر جمهوری‌ها یک تفاوت اساسی دارد و آن تفاوت، این است که جمهوری اسلامی براساس قوانین اسلام تشکیل می‌شود و قانون‌گذاران وظیفه دارند بر محور دستورات الهی قانون تنظیم کنند و مسئولان باید در این چارچوب، جامعه را اداره نمایند. به طور مثال، یکی از مهم‌ترین دستورات خداوند، برنامه‌ریزی برای سعادت اخروی و کمال معنوی است. حکومت اسلامی، علاوه بر تلاش برای رفاه و آسایش عمومی، باید جامعه را به گونه‌ای اداره کند که توجه مردم به کمال حقیقی و سعادت ابدی در آخرت بیشتر شود و زمینه‌های فساد و بی‌توجهی به آخرت کاهش یابد.

اما جمهوری‌ها و دموکراسی‌های رایج در جهان، به خصوص در کشورهای غربی که مبتکر این قبیل دموکراسی‌ها هستند، هدف خود را بیشتر برآوردن تمایلات و خواسته‌های دنیوی مردم قرار داده‌اند و نسبت به ارزش‌های الهی کم‌توجه یا بی‌توجه هستند.

سوال کلیدی چرا جمهوری‌های مختلفی در دنیا وجود دارد؟

اصولاً هر حکومتی در هر جامعه‌ای بر پایه یک بینش خاص که توسط رهبران فکری آن جامعه تبلیغ می‌شود، به وجود می‌آید. به همین جهت، جمهوری‌های مختلفی مانند جمهوری لیبرال، جمهوری سوسیالیستی و جمهوری دموکراتیک در جهان وجود دارد. از آن‌جا که بینش و تفکر عموم مردم کشور ما، اسلامی است، به طور طبیعی جمهوری کشور ما «اسلامی» شده است.

پیش‌بینی

به عبارت مشابه در کتاب درسی دقت کنید:

معلول	علت
به وجود آمدن حکومت‌های متنوع	گسترش جوامع و بیشتر شدن تجربه‌ها
به وجود آمدن جمهوری‌های مختلف	بینش خاص رهبران جوامع

سوال کلیدی یک تفاوت دیگر جمهوری اسلامی و سایر جمهوری‌های رایج در جهان چیست؟

یکی دیگر از وظایف حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و تلاش برای آسایش و رفاه مردم است تا فاصله طبقاتی کم‌تری پدید آید؛ اما دموکراسی‌هایی که بر پایه نظام سرمایه‌داری شکل گرفته‌اند، به این اصل توجه ندارند و همین امر سبب شده است که نیمی از ثروت دنیا در دست گروه محدودی از ثروتمندان باشد.

جمع‌بندی و نکات

- ۱ انسان‌ها از آغاز زندگی اجتماعی، نیاز به داشتن حکومت و حاکم را درک کردند.
- ۲ نوع حکومت‌ها (معلول)
 - ۱ گسترش جوامع بشری (علت)
 - ۲ افزایش تجربه‌ها (علت)
- ۳ ویژگی‌های حکومت پیشنهادی اسلام
 - ۱ با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد «جمهوری»
 - ۲ با آرای مردم اداره شود «جمهوری»
 - ۳ براساس قوانین اسلام اداره شود «اسلامی»
- ۴ جمهوری اسلامی ایران
 - ۱ با قیام و انقلاب مردم به وجود آمد «جمهوری»
 - ۲ با شرکت مردم در انتخابات و آرای آنان اداره می‌شود «جمهوری»
 - ۳ براساس احکام و قوانین اسلام اداره شود «اسلامی»
- ۵ ثمرات حضور مردم در انتخابات (علت)
 - ۱ تعیین سرنوشت خود (معلول)
 - ۲ دخالت در امور کشور (معلول)
 - ۳ اعلام پایبندی به نظام اسلامی و قانون اساسی (معلول)
- ۶ تفاوت جمهوری اسلامی و سایر جمهوری‌ها
 - ۱ تفاوت اصلی و اساسی
 - ۲ تفاوت دوم
- ۷ بینش‌های خاص رهبران علت به وجود آمدن جمهوری‌های مختلف است.
- ۸ چون بینش عموم مردم کشور ما اسلامی است (علت)، جمهوری کشور ما اسلامی می‌باشد. (معلول)

سوال کلیدی جایگاه ولی فقیه در جامعه اسلامی چیست و چه مسئولیتی را بر عهده دارد؟

وظایف رهبر

ولی فقیه به عنوان نایب و جانشین رسول خدا ﷺ و امامان اهل بیت، وظیفه رهبری جامعه را بر عهده می‌گیرد و می‌کوشد تا با پیروی از آن بزرگواران و سرمشق قراردادن آن‌ها، جامعه را اداره کند. البته به این نکته باید توجه کنیم که در اسلام، رهبری و حکومت، یک مسئولیت سنگین است، نه یک ابزار برای رسیدن به امکانات و امیال و لذت‌های دنیوی. به همین دلیل ولی فقیه می‌کوشد رسول خدا ﷺ و امامان معصومین را سرمشق قرار دهد و با داشتن یک زندگی ساده و معمولی، پیوندی قلبی و عاطفی با مردم برقرار کند.

تدبر در قرآن

یکی از آیاتی که مسئولیت‌های رهبری پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را بیان می‌کند، آیه ۱۵۹ سوره آل عمران است. خداوند در این آیه می‌فرماید: «فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ» به مهر الهی با آنان نرم شدی. اگر تندخو و سخت‌دل بودی، از گرد تو پراکنده می‌شدند، پس از آنان درگذر و برای آنان، آموزش طلب کن و در این کار با آنان مشورت کن و چون تصمیم گرفتی بر خدا توکل نما که خدا توکل‌کنندگان را دوست دارد.»

در آیه اول سوره احزاب نیز مسئولیت‌های دیگری برای پیامبر صلی الله علیه و آله تعیین می‌کند: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَ لَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا» ای پیامبر، از خدا پروا کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند، دانای حکیم است.»

در این دو آیه تأمل کنید و ببینید چه مسئولیت‌هایی برای پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله تعیین شده است:

- پاسخ: (۱) از مسلمانان درگذرد (فاعف عنهم) (۲) برای آنان آموزش بخواهد (و استغفر لهم)
 (۳) با مسلمانان مشورت کند (و شاورهم فی الامر) (۴) بر خدا توکل کند (فاذا عزم فتوکل علی الله)
 (۵) از خدا پروا کند (اتق الله) (۶) از کافران و منافقان اطاعت نکند (لا تطع الکافرین و المنافقین)

آل عمران، ۱۵۹

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ به مهر الهی با آنان نرم شدی
 وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ اگر تندخو و سخت‌دل بودی
 لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ از گرد تو پراکنده می‌شدند
 فَاعْفُ عَنْهُمْ پس از آنان درگذر
 وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ و برای آنان، آموزش طلب کن
 وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ و در این کار با آنان مشورت کن
 فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ و چون تصمیم گرفتی بر خدا توکل نما
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ که خدا توکل‌کنندگان را دوست دارد.

مفهوم آیه: وظایف رهبر جامعه اسلامی

پیام آیه

- این آیه خطاب به پیامبر صلی الله علیه و آله است و وظایفی را برای ایشان برمی‌شمرد. چون ایشان حاکم جامعه اسلامی بوده، می‌توان گفت این وظایف مربوط به همه حاکمان است.
- رهبر جامعه اسلامی وظیفه دارد با مردم مهربان باشد.
- مهربان و نرم‌شدن پیامبر صلی الله علیه و آله با مردم نتیجه (معلول) مهر و رحمت خداوند است.
- تفرقه مردم و همبستگی نداشتن جامعه اسلامی (معلول) درشت‌خو و خشن بودن رهبر جامعه (علت) است.
- رهبر باید به گونه‌ای رفتار کند که اتحاد مردم حول و بر محور رهبری حفظ شود.
- رهبر جامعه وظیفه دارد خطاهای مردم را ببخشد و برای آنان از خدا طلب آموزش کند.
- رهبر جامعه وظیفه دارد با مردم مشورت کند.
- رهبر جامعه اسلامی باید با جدیت و قاطعیت جامعه را پیش ببرد.

«فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ»

«فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ»

«لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ»

«مِنْ حَوْلِكَ»

«فَاعْفُ عَنْهُمْ وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ»

«وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ»

«فَإِذَا عَزَمْتَ»

«فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ»

۹ رهبر جامعه باید پس از مشورت و تصمیم‌گیری، بر خدا توکل کند و نتیجه کارها را به او بسپارد.

و سَاوِرُهُمْ فِي الْأَمْرِ فَاِذَا
عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ

۱۰ در سال گذشته خواندیم که توکل جایگزین تنبلی و بی‌تحریکی افراد نیست. این آیه نیز توکل را پس از مشورت و تصمیم‌گیری و اجرا بیان می‌کند و بر این مفهوم تأکید دارد.

احزاب، ۱

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ ای پیامبر، از خدا پروا کن
وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ و از کافران و منافقان اطاعت مکن
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا که خداوند، دانای حکیم است.

مفهوم آیه: وظایف رهبر جامعه اسلامی

پیام‌آیه

۱ این آیه خطاب به پیامبر ﷺ است و وظایفی را برای ایشان برمی‌شمرد. چون ایشان حاکم جامعه اسلامی بود، می‌توان گفت این وظایف مربوط به همه حاکمان است.

«اتَّقِ اللَّهَ»

۲ رهبر جامعه اسلامی باید باتقوا باشد؛ یعنی نفسش را در برابر گناهان حفظ کند.

«وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ
وَ الْمُنَافِقِينَ»

۳ دشمنان می‌خواهند که استقلال جامعه اسلامی را از بین ببرند و رهبر وظیفه دارد از نفوذ بیگانگان جلوگیری کرده و استقلال جامعه را حفظ کند.

۴ رهبر جامعه اسلامی زمانی می‌تواند در برابر دشمنان بایستد و استقلال کشور را حفظ کند (معلول) که تقوا داشته باشد (علت).

۵ آیه «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا» و خداوند هرگز راهی برای سلطه کافران بر مؤمنان قرار نداده است. نیز بیانگر قاعده نفی سبیل و حفظ استقلال کشور است، پس با عبارت «وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ» هم‌مفهوم می‌باشد.

سؤال کلیدی چرا رهبر جامعه برای اجرای احکام اسلامی باید با قاطعیت عمل کند؟

برخی از وظایف رهبر جامعه اسلامی که از قرآن کریم، روایات و سیره معصومین بزرگوار به دست می‌آید، عبارت‌اند از:
۱- تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه: رهبر جامعه اسلامی علاوه بر این که سعی می‌کند تمام اقداماتش براساس اصول اسلامی باشد، از جمله عمل براساس مساوات و نگاه برابر به آحاد جامعه داشته باشد، می‌کوشد جامعه مطابق با دستورات دین اداره شود و مردم از مسیر قوانین الهی خارج نشوند. انجام این مسئولیت، گرچه ممکن است سبب نارضایتی برخی شود، اما چون نتیجه‌اش رستگاری مردم است، باید با قاطعیت پیگیری گردد.

کلیدواژه‌ها: اجرای احکام - نگاه برابر به آحاد جامعه - نارضایتی برخی مردم - قاطعیت

سؤال کلیدی رهبر چگونه استقلال و عزت کشور را حفظ می‌کند؟

۲- حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان: کشورهای بیگانه، به خصوص قدرت‌های بزرگ، همواره درصدد سلطه بر کشورهای دیگر هستند و از روش‌های مختلف برای رسیدن به این هدف استفاده می‌کنند. یکی از روش‌های آنان فشار اقتصادی و روانی است. رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نرود.

کلیدواژه‌ها: قدرت‌های بزرگ - سلطه - فشار اقتصادی و روانی - استقامت مردم - حفظ عزت و استقلال

پیش‌بینی

۱- عبارت «وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ» و از کافران و منافقان اطاعت مکن» بیانگر حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان از وظایف رهبری است.
۲- آیه «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا» و خداوند هرگز راهی برای سلطه کافران بر مؤمنان قرار نداده است. بیانگر قاعده نفی سبیل بوده و به مسئولیت حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان اشاره دارد.

سؤال کلیدی رهبر جامعه اسلامی چگونه تصمیم‌گیری می‌کند؟

۳- تصمیم‌گیری براساس مشورت: از آن‌جا که اداره یک جامعه و رهبری آن به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره‌گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، رهبر باید با مشورت با نخبگان تصمیم‌های لازم را بگیرد. امروزه در جامعه ما، علاوه بر اشخاص، نهادهای مختلفی هستند که به صورت پیوسته به رهبری مشورت می‌دهند؛ مانند: مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، شورای عالی امنیت ملی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و شورای عالی حوزه‌های علمیه.

کلیدواژه‌ها: مشورت - اندیشه‌های اندیشمندان - نهادهای مختلف جامعه

چهارچوب

عبارت شریفه «و شاورهم فی الأمر» و در این کار با آن‌ها مشورت کن» به تصمیم‌گیری براساس مشورت از وظایف رهبری اشاره دارد.

سؤال کلیدی رهبر جامعه اسلامی باید چگونه زندگی کند؟

۴- ساده‌زیستی: رهبر به دنبال توسعه مال و ثروت و تشکیل یک زندگی اشرافی و تجملاتی حتی از طریق مشروع نیست. گرچه امروزه زندگی اشرافی رؤسای جمهور و پادشاهان، از قبیل داشتن خانه‌های گران‌قیمت، استفاده از بهترین سرویس‌ها و مبلان در خانه، استراحت و تفریح در زیباترین سواحل و جزایر دنیا، داشتن ده‌ها اتومبیل شیک، برگزاری مهمانی‌های پرهزینه و شرکت در مجالس لهو، با هزینه شخصی یا با استفاده از اموال عمومی، یک امر عادی است، اما رهبر با الگو قراردادن اولیای دین، همواره یک زندگی ساده را دنبال می‌کند.

کلیدواژه‌ها: زندگی اشرافی - الگوگرفتن از اولیای دین

جمع‌بندی و نکات

۱۱ ولی فقیه به عنوان نایب و جانشین رسول خدا ﷺ و امامان باید این بزرگواران را سرمشق خود قرار داده و با داشتن یک زندگی ساده (علت)، پیوندی قلبی و عاطفی با مردم برقرار کند (معلول).

چون جامعه اسلامی است باید مطابق قوانین اسلام اداره شود.			
عمل کردن براساس مساوات و نگاه برابر داشتن به آحاد جامعه	(۱) تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه		
(۱) ناراضیاتی برخی مردم را به همراه دارد (معلول).	اجرای احکام اسلامی (علت)		
(۲) سبب رستگاری مردم می‌شود (معلول).			
چون سبب رستگاری مردم می‌شود باید با قاطعیت اجرا شود.			
کشورهای بیگانه همواره سلطه بر سایر کشورها را می‌خواهند.			
یکی از راه‌های سلطه‌طلبی فشار اقتصادی و روانی است.	(۲) حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان	وظایف رهبر جامعه اسلامی	
(۱) دعوت مردم به استقامت و پایداری	نحوه اجرای این مسئولیت		
(۲) بستن راه‌های سلطه			
شرط حرکت جامعه به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، بهره‌گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان است.	(۳) تصمیم‌گیری براساس مشورت		
در کشور ما نهادهای مختلفی به رهبری مشورت می‌دهند.			
زندگی اشرافی حتی اگر مشروع باشد نیز سزاوار رهبر جامعه اسلامی نیست.	(۴) ساده‌زیستی		
رهبر با الگو قراردادن اولیای دین زندگی ساده را دنبال می‌کند.			

سؤال کلیدی رهبر و مردم در جامعه اسلامی هر کدام چه نقشی در رسیدن جامعه به سعادت دارند؟

مردم و رهبری

همان‌طور که بیان شد، رهبر جامعه اسلامی، رهبری کسانی را بر عهده دارد که می‌خواهند در سایه قوانین اسلام به رستگاری برسند. در چنین جامعه‌ای، همان‌طور که مسئولیت رهبری با سایر رهبران متفاوت است، مردم نیز نگاهی متفاوت به رهبری دارند. رهبر برای آنان پیشوایی است که با قدم گذاشتن در مسیر کمال و عدالت، سایر مردم را به پیمودن راه فرامی‌خواند. مردم نیز تلاش می‌کنند با همت و پشتکار خود، وی را همراهی کنند و قافله‌سالار را در همه عرصه‌ها و به خصوص در آن‌جا که سختی‌ها بروز می‌کنند، تنها نگذارند.

تاریخ زندگی انبیا و امامان و تجربه انقلاب اسلامی نشان می‌دهد که همواره مستکبران و زورگویان جهان با حکومتی که بخواهد مستقل باشد و مطابق با خواسته‌های آنان عمل نکند، مقابله می‌کنند تا بالأخره آن را از پا درآورند. در حقیقت، در نظام و حکومت اسلامی، مشارکت و همراهی مردم پایه و اساس پیشرفت است و بدون حضور و مشارکت آنان، حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت.

سوال کلیدی چرا حفظ وحدت و همبستگی کشور ضرورت دارد؟

با توجه به نکات فوق، مردم نیز مسئولیت‌هایی نسبت به رهبر دارند که برخی از آنان عبارت‌اند از:

۱- **وحدت و همبستگی اجتماعی:** همان‌طور که تفرقه و پراکندگی، به سرعت یک حکومت را از پای درمی‌آورد و سلطه‌گران را بر کشور مسلط می‌کند، همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد.

کلیدواژه‌ها: وحدت - تفرقه - اجرای برنامه‌های اسلامی

سوال کلیدی مردم چگونه می‌توانند رهبری را در مقابله با مشکلات یاری کنند؟

۲- **استقامت و پایداری در برابر مشکلات:** هر کشوری در مسیر رسیدن به استقلال و کمال با مشکلات بزرگ و کوچکی روبه‌رو می‌شود؛ همان‌گونه که کشور ما از ابتدای انقلاب اسلامی مورد تهاجم دشمنان قرار گرفت، پس مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند.

کلیدواژه‌ها: رسیدن به استقلال و کمال - یاری رهبری در برابر مشکلات خارجی و داخلی

پیرینام

حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان را از وظایف رهبری بیان کردیم. طبق این وظیفه، رهبری باید برای حفظ عزت و استقلال کشور مردم را به استقامت و پایداری دعوت کند. پس می‌توان گفت وظیفه حفظ استقلال کشور توسط رهبر و استقامت و پایداری مردم مکمل یکدیگر هستند.

سوال کلیدی چرا مردم جامعه اسلامی باید از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان اطلاع داشته باشند؟

۳- **افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی:** برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرتهای ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کم‌ترین آسیب را ببینیم. ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، می‌تواند یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما باشد.

کلیدواژه‌ها: اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی - تصمیم‌گیری صحیح - بیشترین ضربه به مستکبران و کم‌ترین آسیب - معیار عملکرد ما

سوال کلیدی مردم چگونه می‌توانند پشتیبان رهبر در اجرای احکام اسلامی باشند؟

۴- **مشارکت در نظام همگانی:** براساس فرمان خداوند، همه افراد جامعه اسلامی نسبت به یکدیگر مسئول‌اند و مانند سوارشدگان در یک کشتی هستند. اگر گناہانی در جامعه رواج پیدا کند، فقط گناهکاران عذاب نمی‌شوند؛ بلکه همه کسانی که در برابر انجام گناه در جامعه سکوت کرده‌اند نیز باید پاسخگو باشند. بنابراین، همه ما باید ناظر فعالیت‌های اجتماعی باشیم و در صورت مشاهده گناه توسط هر کس، وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را با روش درست انجام دهیم. این مشارکت سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود.

کلیدواژه‌ها: سوارشدگان در کشتی - عذاب همگانی - امر به معروف و نهی از منکر - پشتیبانی از رهبر

پیرینام

اعضای جامعه به سوارشدگان بر کشتی تشبیه شده‌اند. بدین معنا که اگر کسی گناهی کرد و صدمه‌ای به کشتی زد و کشتی غرق شد، همه سرنشینان کشتی غرق خواهند شد.

سؤال کلیدی مردم چگونه می‌توانند رهبری را در اداره جامعه یاری کنند؟

۵- اولویت‌دادن به اهداف اجتماعی: در برخی موارد که اهداف و آرمان‌های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می‌گیرند، باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم. مثلاً خرید کالای ایرانی سبب می‌شود که کارخانه‌های داخلی به تولید خود ادامه دهند و مانع بیکاری صدها هزار کارگر شوند. همین عمل به طور غیرمستقیم سبب کاهش بیکاری شده و کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق‌تر باشند.

کلیدواژه‌ها: اهداف اجتماعی - منافع فردی - خرید کالاهای ایرانی - کمک به رهبری در اداره جامعه

جمع‌بندی و نکات

۱ در جامعه اسلامی رهبر جامعه، انسان پیشرویی است که با قدم‌گذاشتن در مسیر کمال و عدالت، مردم را به این راه فرامی‌خواند و مردم نیز او را همراهی می‌کنند و در سختی‌ها تنها نمی‌گذارند.

۲ اساس پیشرفت حکومت اسلامی، مشارکت و همراهی مردم است.

سؤال کلیدی عملکرد کارگزاران چه اثری بر حکومت دارد؟

وظیفه کارگزاران

کارگزاران، همان مدیران و مسئولان جامعه هستند که امروزه امور سه قوه مقننه، مجریه و قضاییه را بر عهده دارند. در واقع، کارگزاران باران و کمک‌کنندگان به رهبرند و خادمان ملت. اگر کارگزاران جامعه، هم وظیفه خود را به درستی بشناسند و هم به درستی اجرا کنند، اعتماد مردم به حکومت، روز به روز افزایش می‌یابد. هم‌چنین عملکرد غلط کارگزاران، سبب افزایش و انباشته‌شدن مشکلات و ناکارآمدی حکومت خواهد شد.

از این رو، امیرالمؤمنین علی علیه السلام در زمان حکومت خود، وقتی که مالک اشتر نخعی را والی و استاندار سرزمین مصر کرد، دستورالعملی برای او نوشت و به دست خودش داد تا براساس آن، مصر را مدیریت کند.

امیرالمؤمنین علی علیه السلام در این نوشته که به «عهدنامه مالک اشتر» مشهور است، چنان حکیمانه و عالمانه مسئولیت کارگزاران را بیان کرده که هر کس آن را مطالعه کند، به عظمت فکر و درایت آن حضرت در کشورداری پی می‌برد. ایشان، در این نامه، وقتی وظیفه‌ای را بیان می‌کند، علت آن را هم برای مالک توضیح می‌دهد. با مطالعه این عهدنامه می‌توانیم با وظایف کارگزاران حکومت اسلامی آشنا شویم. البته کارگزاران و مسئولان حکومت در زمان امیرالمؤمنین علی علیه السلام، همه مانند مالک نبودند، افراد متوسط و گاه اشتباه‌کارانی هم بودند که امیرالمؤمنین علی علیه السلام از کارهای آنان ناراضی بود.

تفکیک

بخش‌هایی از عهدنامه مالک اشتر را که در این‌جا آمده است، مطالعه کنید. سپس در جدولی که تنظیم شده است، در یک ستون، مسئولیت‌ها و در ستون دیگر، علت آن‌ها نوشته شود.

- ۱- دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.
- ۲- در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن نه در جلب رضایت خواص که وجود رضایت عمومی، خشم خواص به تو آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد.
- ۳- کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کن؛ زیرا در نهایت مردم عیب‌هایی دارند و مدیر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن آن‌ها بکوشد.
- ۴- در قبول و تصدیق سخن چین شتاب مکن؛ زیرا سخن‌چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.
- ۵- با ترسو مشورت نکن که در انجام‌دادن کارها، روحیه تو را سست می‌کند.
- ۶- هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت یکسان نباشند؛ زیرا در این صورت، نیکوکاران به کار خیر، بی‌رغبت و بدکاران به کار بد، تشویق می‌شوند.
- ۷- عده‌ای از افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن...؛ زیرا این گروه پیش از دیگران به عدالت نیازمندند.
- ۸- اگر با دشمن پیمان بستنی، از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش که دشمن گاهی از این راه تو را غافل‌گیر می‌کند.

شماره	وظیفه کارگزار	علت پیشنهاد آن وظیفه
۱	دوستی و مهربانی با شهروندان	زیرا برخی از شهروندان برادر و خواهر دینی و هم‌آیین ما هستند و دوستی و مهربانی به هم‌آیین ضروری است. برخی از شهروندان نیز هم‌نوع ما هستند و مهربانی به هم‌نوع هم ضروری است.
۲	تلاش برای کسب رضایت عموم مردم	زیرا اگر عموم مردم راضی باشند، نارضایتی خواص آسیبی نمی‌رساند.
۳	دور کردن عیب‌جویان از خود	زیرا اسرار مردم، بیشتر نزد رهبر جامعه است و رهبر جامعه باید بیش از دیگران عیب مردم را پنهان کند.
۴	شتاب‌نکردن در پذیرش خبر سخن‌چینان	زیرا سخن‌چین، باطن خیانتکارانه دارد.
۵	مشورت‌نکردن با ترسو	زیرا ترسو روحیه انسان را سست می‌کند.
۶	تفاوت‌گذاشتن میان آدم نیکوکار و آدم بدکار	زیرا اگر چنین نکنیم، نیکوکاران به کار خیر بی‌رغبت و بدکاران به کار بد تشویق می‌شوند.
۷	انتخاب گروه تحقیق برای تهیه گزارش از وضع محرومان و اقدام برای رفع مشکلات آنان	زیرا این گروه بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.
۸	در صورت پیمان‌بستن با دشمن، غافل‌نبودن از پیمان‌شکنی دشمن	زیرا دشمن گاهی از راه پیمان‌شکنی انسان را غافل‌گیر می‌کند.

تعمیر

۱- در عبارت «فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَا نُفِصُوا مِنْ حَوْلِكَ: به مهر الهی با آنان نرم شدی. اگر تندخو و سخت‌دل بودی، از گرد تو پراکنده می‌شوند.» اشاره به وظیفه مهربانی شده است، پس با این عبارت از نامه امام علی علیه السلام به مالک هم‌مفهوم است: «دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.»

سؤال کلیدی: تأثیر تشکیل حکومت اسلامی در ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف چیست؟

آمادگی برای حکومت جهانی امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف

برقراری حکومت اسلامی، علاوه بر این که یک ضرورت اساسی در اجرای احکام اسلامی است، به مؤمنان و منتظران امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف فرصت می‌دهد که در حد توان، آن چه را برای ظهور لازم است فراهم سازند. در جهان امروز، مستکبران با استفاده از قدرت و امکانات خود به دنبال سرکوب اندیشه مهدویت و اصل و اساس دینداری هستند و عدالت‌خواهان را سرکوب می‌کنند و با تبلیغات فراوان و فرهنگ‌سازی، اصل امامت و عقیده به ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف را زیر سؤال می‌برند تا آینده جهان را مطابق خواسته‌های خود شکل دهند. در این شرایط، وجود حکومت اسلامی که آرمان خود را آمادگی برای ظهور قرار داده، امکان مقابله با توطئه‌ها و تهاجم‌ها را فراهم می‌کند و امکاناتی در اختیار معتقدان و پیروان امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف قرار می‌دهد که می‌توانند آرمان مهدویت را در جهان گسترش دهند. استفاده از دستگاه‌های تبلیغاتی، مانند رادیو و تلویزیون، گسترش حوزه‌های علمیه و تربیت استادان و دانشمندان، توسعه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی مدارس و دانشگاه‌ها، مقابله با تبلیغات دشمنان و افشای توطئه‌های آنان، تشکیل پایگاه و مرکزی برای طرفداران مهدویت در سراسر جهان برای مراجعه به این پایگاه و استفاده از امکانات لازم فرهنگی و علمی آن، از جمله این امکانات است که با تشکیل حکومت اسلامی در کشور ما میسر شده است. در حقیقت، ولایت و حکومت اسلامی، قلعه محکمی است که منتظران ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف با پشتوانه آن، می‌توانند خود را برای ظهور آماده کنند و این یکی از مصداق‌های دقیق «انتظار فرج» است.

پیش‌بینی

در درس‌های گذشته انتظار فرج را یک عمل دانستیم که بنا بر سخن امام علی علیه السلام محبوب‌ترین کارها نزد خداست و در این درس تشکیل حکومت اسلامی را از مصادیق این عمل بیان کردیم.

جمع‌بندی و نکات

- ۱ کارگزاران، مدیران و مسئولان جامعه‌اند که در جمهوری اسلامی سه قوه مقننه و مجریه و قضاییه را تشکیل می‌دهند.
- ۲ کارگزاران وظایف خود را بشناسند و عمل کنند (علت)، اعتماد مردم به حکومت افزایش می‌یابد (معلول). عملکرد غلط داشته باشند (علت)، سبب افزایش مشکلات و ناکارآمدی حکومت می‌شود (معلول).
- ۳ عهدنامه مالک اشتر حضرت علی علیه السلام پس از این که مالک را به استانداری مصر منصوب کرد، این نامه را به او نوشت. این نامه نشان‌دهنده فکر و درایت امیرالمؤمنین علی علیه السلام در کشورداری است. وظایف کارگزاران را با علت به آن‌ها گوشزد می‌کند.
- دقت کنید متن عهدنامه مالک اشتر، که در قسمت تفکیک آمده، تماماً بسیار مهم است و این قسمت از درس را به خوبی یاد بگیرید.
- ۴ ثمرات تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیب (علت) ۱) اجرای احکام اسلامی در جامعه (معلول) ۲) فراهم‌سازی مقدمات ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف (معلول) ۳) گسترش آرمان مهدویت (معلول)
- ۵ ولایت و حکومت اسلامی قلعه محکمی است که منتظران با پشتوانه آن، خود را برای ظهور آماده می‌کنند و این، یکی از مصادیق «انتظار فرج» است.

اندیشه و تحقیق

- ۱- تفاوت‌های اصلی جمهوری اسلامی با سایر حکومت‌های جمهوری را بیان کنید. پاسخ: جمهوری اسلامی براساس قوانین اسلام تشکیل می‌شود و قانون‌گذاران وظیفه دارند بر محور دستورات الهی قانون تنظیم کنند و مسئولان باید در این چارچوب، جامعه را اداره نمایند. اما جمهوری‌ها هدف خود را بیشتر برآوردن تمایلات و خواسته‌های دنیوی مردم قرار داده‌اند و نسبت به ارزش‌های الهی کم‌توجه یا بی‌توجه‌اند. یکی دیگر از وظایف حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و تلاش برای آسایش و رفاه مردم است تا فاصله طبقاتی کم‌تری پدید آید؛ اما دموکراسی‌هایی که بر پایه نظام سرمایه‌داری شکل گرفته‌اند، به این اصل توجه ندارند و همین امر سبب شده است که نیمی از ثروت دنیا در دست گروه محدودی از ثروتمندان باشد.
- ۲- هر کدام از کلمات زیر بیانگر کدام یک از ویژگی‌های حکومت کشور ماست؟ پاسخ: «جمهوری» یعنی رأی مردم و دخالت مردم در آن، نقش محوری دارد. «اسلامی» یعنی براساس قوانین اسلام عمل می‌شود.

پرستش‌های چهارگزینه‌ای

(سراسری زبان ۹۴ با تغییر)

۶۶۸- کدام مورد در رابطه با ویژگی‌های حکومت جمهوری و نظام اسلامی درست است؟

- ۱) در حکومت جمهوری رأی اکثریت مردم حاکم است، ولی در حکومت اسلامی فقط رهبر و حاکم اسلامی تصمیم‌گیرنده خواهد بود.
- ۲) برخلاف دموکراسی‌های رایج در جهان، حکومت اسلامی به دنبال خواسته‌های دنیوی مردم نیست و وظیفه‌های الهی دارد.
- ۳) نظام اسلامی بر مبنای دستورات دین تشکیل شده و مردم با تعیین مستقیم رهبر در دو دوره، پایبندی خود را نشان داده‌اند.
- ۴) مردم با قیام خود، جمهوری اسلامی را برپا کرده‌اند و قانون‌گذاران نمی‌توانند برخلاف دستورات الهی، قانون تنظیم کنند.

۶۶۹- با توجه به عهدنامه مالک اشتر، حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: «مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند

(سراسری فارغ از کشور ۹۴)

تواند ... پس از آن، حضرت چه دستوری در مورد معاشرت با مردم داده‌اند؟

- ۱) هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت یکسان نباشد؛ زیرا در این صورت نیکوکاران به کار خیر بی‌ رغبت می‌شوند.
- ۲) دل خویش را نسبت به مردم تحت حکومت مهربان قرار بده و با همه دوست و مهربان باش.
- ۳) مردم عیب‌هایی دارند که مدیر و رهبر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن این عیوب کوشا باشد.
- ۴) مدیر و رهبر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن عیوب مردم کوشا باشد.

۶۷۰- حضرت علی علیه السلام در نامه‌ای که به مالک اشتر نوشتند، فرمودند: «هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت یکسان نباشد، زیرا و کسانی را که اهل

(سراسری زبان ۹۳)

عیب‌جویی از دیگران هستند، از خود دور کن؛ زیرا

- ۱) در این صورت، نیکوکاران به کار خیر بی‌ رغبت و بدکاران به کار بد تشویق می‌شوند - در انجام دادن کارها روحیه تو را سست می‌کنند
- ۲) رضایت عمومی مردم نیکوکار باعث بی‌ اثر کردن خشم بدکاران خواهد شد - در انجام دادن کارها روحیه تو را سست می‌کنند
- ۳) در این صورت، نیکوکاران به کار خیر بی‌ رغبت و بدکاران به کار بد تشویق می‌شوند - مدیر و رهبر باید بیشتر از همه در پنهان کردن آن‌ها بکوشد
- ۴) رضایت عمومی مردم نیکوکار باعث بی‌ اثر کردن خشم بدکاران خواهد شد - مدیر و رهبر باید بیشتر از همه در پنهان کردن آن‌ها بکوشد

(سراسری ریاضی ۹۱)

۶۷۱- به بیان امام علی علیه السلام، رهبر و مدیر جامعه باید در قبول و تصدیق سخن چین شتاب روا ندارد، زیرا

- ۱) سخن چینان آتش‌بار معركة فتنه‌انگیزی‌اند
- ۲) دستور خداوند بر عدم اطاعت از سخن چین مسخره‌گر، صراحت دارد
- ۳) افراد این‌چنین در لباس نصیحت ظاهر می‌شوند، اما خیانتکارند
- ۴) عمل سخن‌چین مقبول فطرت پاک انسانی نیست و عقل سلیم از قبول آن ابا دارد

(سراسری تهرپی ۹۱ با تغییر)

۶۷۲- نظام اسلامی، حکومتی است که و که این نظام را جمهوری اسلامی می‌نامند.

- ۱) حاکم آن فقیه عادل، باتقوا، مدیر و مدبر باشد - بتواند احکام دینی را متناسب با نیازهای روز به دست آورد
- ۲) حاکم آن فقیه عادل، باتقوا، مدیر و مدبر باشد - بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می‌شود
- ۳) اکثریت مردم، نوع حکومت خود را تعیین کرده‌اند - بتواند احکام دینی را متناسب با نیازهای روز به دست آورد
- ۴) اکثریت مردم، نوع حکومت خود را تعیین کرده‌اند - بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می‌شود

(سراسری زبان ۹۱)

۶۷۳- به بیان امام علی علیه السلام، بر مدیر و رهبر جامعه فرض است که نیکوکار و بدکار در نظرش یکسان نباشند، زیرا

- ۱) عمل رهبر جامعه، سرمشق و الگویی برای دیگران قرار می‌گیرد
- ۲) معیارهای نیکو و بدی برای اقشار جامعه ناشناخته می‌ماند
- ۳) نیکوکاران به کار خیر، بی‌ رغبت و بدکاران به کار بد، تشویق می‌شوند
- ۴) سالکان طریق نیکو و نیکوکاری در راه پر فراز و نشیب، احساس تنهایی می‌کنند

۶۷۴- حضرت علی علیه السلام در نامه‌ای به مالک اشتر که او را به فرمانروایی برگزیده بود، فرمودند: «دل خویش را نسبت به مردم تحت حکومت

(سراسری تهرپی ۸۹ با اندکی تغییر)

مهربان قرار بده و با همه دوست و مهربان باش، چرا که

- ۱) مصر - نظام اسلامی بدون خواست و پذیرش مردم شکل نمی‌گیرد و دوام نمی‌یابد
- ۲) بصره - نظام اسلامی بدون خواست و پذیرش مردم شکل نمی‌گیرد و دوام نمی‌یابد
- ۳) بصره - مردم دو دسته‌اند؛ دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تواند
- ۴) مصر - مردم دو دسته‌اند؛ دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تواند

- ۶۷۵- فراهم سازی آمادگی برای ظهور بقیة الله الاعظم در گرو است و خیانتکار نصیحتگر به بیان امیر مؤمنان، همان فرد است.
- (۱) گرایش به ایمان و عمل صالح - سخن چین
(۲) گرایش به ایمان و عمل صالح - منافق ریاکار (سراسری زبان ۸۸)
- ۶۷۶- در آیات قرآن کریم، آن گاه که خداوند برای پیامبر اکرم ﷺ مسئولیت تعیین می کند، در انجام کدام مسئولیت او از حکیم بودن خداوند سخن می گوید؟
- (۱) مشورت با مردم (۲) مهربان بودن با مردم (۳) طلب آموزش با مردم (۴) اطاعت نکردن از منافقان و کافران
- ۶۷۷- بیگانگان که می خواهند با فشار اقتصادی و روانی بر کشورهای دیگر سلطه پیدا کنند، کدام وظیفه رهبر مانع رسیدن آن ها به این مقصود خواهد بود؟
- (۱) تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه (۲) حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان
(۳) تصمیم گیری براساس مشورت (۴) تواضع در برابر مستمندان و عزت و اقتدار در برابر مستکبران
- ۶۷۸- وجود جمهوری های مختلف در جهان تابع چیست و برای این که فاصله طبقاتی کم تری پدید آید، حکومت اسلامی چه وظیفه ای بر عهده دارد؟
- (۱) دخالت مردم در نوع حکومت - باید براساس رأی مردم به وجود بیاید.
(۲) دخالت مردم در نوع حکومت - در راستای عدالت اجتماعی برای آسایش مردم تلاش کند.
(۳) بینش خاص رهبران آن جامعه - باید براساس رأی مردم به وجود بیاید.
(۴) بینش خاص رهبران آن جامعه - در راستای عدالت اجتماعی برای آسایش مردم تلاش کند.
- ۶۷۹- عدم تعجیل در تأیید و تصدیق سخن چین بنا به توصیه امیر مؤمنان ﷺ، بازتاب کدام رفتار اوست و آن چیزی که رهبر جامعه باید بیشتر در پنهان کردن آن ها بکوشد، چیست؟
- (۱) ناصحانه - عیوب مردم (۲) خیانتکارانه - عیوب مردم
(۳) ناصحانه - وضعیت طبقات محروم (۴) خیانتکارانه - وضعیت طبقات محروم
- ۶۸۰- گذشت رهبر از اشتباهات مردم، مرتبط با کدام وظیفه رهبر است و برگرفته از کدام آیه شریفه می باشد؟
- (۱) تلاش برای اجرای احکام اسلامی - «یا ایها التبی اتق الله و لا تطع الکافرین و المنافقین»
(۲) تلاش برای اجرای احکام اسلامی - «فیما رحمة من الله لنت لهم و لو کنت فظاً غلیظ القلب لانفضوا من حولک فاعف عنهم و استغفر لهم ...»
(۳) دلسوزی و عطف رهبر - «یا ایها التبی اتق الله و لا تطع الکافرین و المنافقین»
(۴) دلسوزی و عطف رهبر - «فیما رحمة من الله لنت لهم و لو کنت فظاً غلیظ القلب لانفضوا من حولک فاعف عنهم و استغفر لهم ...»
- ۶۸۱- به ترتیب عدم توجه به کدام وظیفه از طرف مردم باعث می شود که به سرعت حکومت از پای درآید و سلطه گران بر کشور مسلط شوند؟
- (۱) وحدت و همبستگی اجتماعی - استقامت و پایداری در برابر مشکلات
(۲) وحدت و همبستگی اجتماعی - وحدت و همبستگی اجتماعی
(۳) استقامت و پایداری در برابر مشکلات - وحدت و همبستگی اجتماعی
(۴) استقامت و پایداری در برابر مشکلات - استقامت و پایداری در برابر مشکلات
- ۶۸۲- فلسفه وجودی مجمع تشخیص مصلحت نظام مربوط به کدام وظیفه رهبری می باشد؟
- (۱) تا بتوانند ساده زیستی در سطح افراد عادی را فرهنگ کنند.
(۲) تا رهبر با مشورت با آن ها، جامعه را به پیشرفت و تعالی و عدالت برساند.
(۳) تا با مشورت با رهبری بتوانند احترام کشورهای ضعیف را نگه دارند.
(۴) تا با کمک آن ها احکام و دستورات الهی را در جامعه پیاده کنند.
- ۶۸۳- «خرید کالاهاى ایرانی» از مصادیق کدام یک از وظایف مردم در مقابل رهبر جامعه اسلامی می باشد و نتیجه عمل به آن چیست؟
- (۱) ترجیح اهداف اجتماعی بر منافع شخصی - هدایت آسان تر جامعه (۲) ترجیح اهداف اجتماعی بر منافع شخصی - اداره موفق جامعه
(۳) افزایش آگاهی های سیاسی - هدایت آسان تر جامعه (۴) افزایش آگاهی های سیاسی - اداره موفق جامعه
- ۶۸۴- حضرت علی ﷺ در زمان حکومت خود دستورالعملی را برای مالک اشتر می نویسد، کدام یک از موارد زیر درباره این عهدنامه نادرست است؟
- (۱) این دستورالعمل در زمان حکومت حضرت علی ﷺ زمانی بیان شد که مالک اشتر، مصر را مدیریت می کرد.
(۲) با مطالعه این عهدنامه توسط مسلمان و غیرمسلمان به عظمت فکر و درایت حضرت علی ﷺ پی برده می شود.
(۳) این عهدنامه وظایف کارگزاران را در حکومت اسلامی برای آنان آشنا می کند.
(۴) در زمان حضرت علی ﷺ، برخی کارگزاران افراد متوسط و گاه اشتباه کارانی بودند که حضرت علی ﷺ از کارهای آنان ناراضی بود.
- ۶۸۵- با انجام کدام وظیفه توسط مردم در جامعه اسلامی، هدایت آنان به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان تر خواهد بود؟
- (۱) مشارکت در نظارت همگانی (۲) استقامت و پایداری در برابر مشکلات
(۳) ترجیح اهداف اجتماعی بر منافع فردی (۴) وحدت و همبستگی اجتماعی

۶۸۶- چرا در عهدنامه مالک اشتر، حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام به مالک دستور می‌دهد که از پیمان شکنی دشمن غافل نباشد؟

- ۱) چون ممکن است دشمن رضایت عمومی مردم را خدشه‌دار کند.
- ۲) چون دشمن گاهی از همین راه پیمان تو را غافل گیر می‌کند.
- ۳) چون دشمن به خاطر کفر و شرکی که دارد، احتمال پیمان شکنی را دارد.
- ۴) غفلت از پیمان شکنی دشمن احتمال اختلاف در بین مردم از طرف آنان را دارد.

۶۸۷- برای این که یک کشور اسلامی بتواند بیشترین ضربه را به مستکبران بزند و خود کم‌ترین آسیب را ببیند، مردم آن جامعه کدام وظیفه خود را باید به درستی انجام بدهند؟

- ۱) وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را با روش‌های درست انجام دهند. ۲) آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی خود را افزایش دهند.
- ۳) در برابر مشکلات استقامت و پایداری داشته باشند. ۴) همبستگی اجتماعی و وحدت خود را حفظ کنند.

۶۸۸- فراهم آوردن امکان مقابله با توطئه‌ها و تهاجم‌ها توسط حکومت اسلامی برای ایصال به کدام هدف می‌باشد؟

- ۱) رسیدن به استقلال و مقابله با مشکلات داخلی و خارجی
- ۲) مقابله با تبلیغات و فرهنگ‌سازی‌ها برای زیر سؤال بردن اصل امامت و نیز گسترش آرمان مهدویت
- ۳) هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی
- ۴) کمک به کارگزاران مقننه و مجریه و قضاییه برای رسیدن جامعه به اهداف آرمانی اسلام

۶۸۹- کدام یک از موارد از مصادیق دقیق انتظار فرج است؟

- ۱) وحدت و همبستگی در بین مردم و آماده شدن برای ظهور ۲) مشارکت در نظارت همگان
- ۳) آشنایی کارگزاران حکومت اسلامی با وظایف خود و عمل به آن ۴) ولایت و حکومت اسلامی

۶۹۰- علت تنوع شکل حکومت‌ها در جهان چیست و در حکومت پیشنهادی اسلام، مردم چه نقشی دارند؟

- ۱) پیشرفت‌های علمی و دستاوردهای بشری - مردم نقشی نداشته و همه چیز براساس احکام دین می‌باشد.
- ۲) پیشرفت‌های علمی و دستاوردهای بشری - حکومت با حضور و دخالت مردم به وجود می‌آید.
- ۳) گسترش جوامع و بیشتر شدن تجارب - مردم نقشی نداشته و همه چیز براساس احکام دین می‌باشد.
- ۴) گسترش جوامع و بیشتر شدن تجارب - حکومت با حضور و دخالت مردم به وجود می‌آید.

۶۹۱- درباره مشارکت در نظارت همگانی به عنوان یکی از وظایف مردم در برابر رهبر جامعه اسلامی، همه موارد زیر درست است، به جز

- ۱) این وظیفه باعث می‌شود هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه اسلامی آسان تر شود
- ۲) اگر گناهی در جامعه رواج پیدا کند فقط گناه‌کنندگان عذاب نمی‌شوند، همه کسانی که در برابر آن گناه سکوت کرده‌اند نیز باید پاسخگو باشند
- ۳) مشارکت در نظارت همگانی باعث می‌شود، رهبر همه افراد جامعه را پشتیبان خود بیابد
- ۴) مشارکت در نظارت همگانی برای رسیدن به تصمیم‌گیری‌های درست ضروری می‌باشد

۶۹۲- چرا نظام کشور ما اسلامی است و جمهوری بودن آن ایجاب می‌کند که چه کسانی حکومت را تعیین کنند؟

- ۱) حکومت اسلامی بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می‌شود و قانون‌گذاران نمی‌توانند برخلاف دستورات الهی قانون تنظیم کنند - فرد یا گروهی خاص
- ۲) هدف اصلی از نظام اسلامی، سعادت اخروی و برقراری عدالت اجتماعی و آسایش و رفاه مردم در این چهارچوب است - فرد یا گروهی خاص
- ۳) حکومت اسلامی بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می‌شود و قانون‌گذاران نمی‌توانند برخلاف دستورات الهی قانون تنظیم کنند - مردم
- ۴) هدف اصلی از نظام اسلامی، سعادت اخروی و برقراری عدالت اجتماعی و آسایش و رفاه مردم در این چهارچوب است - مردم

۶۹۳- مستکبران و قدرت‌های حاکم چگونه اصل امامت و عقیده به ظهور امام را زیر سؤال برده و هدف آنان از این کار چیست؟

- ۱) با تبلیغات و فرهنگ‌سازی - آینده جهان را مطابق میل خود شکل دهند.
- ۲) با هجوم به کشورهای اسلامی و توطئه - آینده جهان را مطابق میل خود شکل دهند.
- ۳) با تبلیغات و فرهنگ‌سازی - مانع تشکیل حکومت اسلامی و ظهور امام می‌شوند.
- ۴) با هجوم به کشورهای اسلامی و توطئه - مانع تشکیل حکومت اسلامی و ظهور امام می‌شوند.

۶۹۴- معیار درستی یا نادرستی عملکرد مردم در یک جامعه اسلامی چیست و چگونه حاصل می‌شود؟

- ۱) ناراحتی و یا خوشحالی دشمنان از عملکرد آن مردم - با استقامت و پایداری در برابر مشکلات
- ۲) ناراحتی و یا خوشحالی دشمنان از عملکرد آن مردم - با افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی
- ۳) هدایت یا عدم هدایت مردم به سوی کمال - با استقامت و پایداری در برابر مشکلات
- ۴) هدایت یا عدم هدایت مردم به سوی کمال - با افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی

۶۹۵- علت افزایش و انباشته شدن مشکلات و ناکارآمدی حکومت کدام مورد می باشد؟

- (۱) تفرقه و پراکندگی در بین مردم
- (۲) عملکرد غلط کارگزاران در شناخت و انجام وظایف خود
- (۳) ترجیح منافع فردی بر منافع اجتماعی
- (۴) عدم انجام وظیفه امر به معروف و نهی از منکر

۶۹۶- حضرت علی علیه السلام در عهدنامه مالک اشتر که ترسیمی متعالی از سیمای حکومت اسلامی را ارائه داده است، سعی و تلاش حاکم را به چه چیزی معطوف می کند و عامل آن چیست؟

- (۱) تحقیق در وضع طبقات محروم - آنان بیشتر از دیگران به عدالت نیازمندند.
- (۲) جلب رضایت خواص - خشم خواص به تو آسیب می رساند.
- (۳) به دست آوردن رضایت عموم - با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی ندارد.
- (۴) دور کردن عیب جوها - مدیر باید در پنهان کردن عیب مردم بکوشد.

۶۹۷- پایه و اساس پیشرفت در یک حکومت اسلامی چیست و تلاش ولی فقیه برای اجرای احکام و دستورات الهی ممکن است چه نتیجه ای داشته باشد؟

- (۱) مشارکت و همراهی مردم - تهدید مستکبران را به دنبال داشته باشد.
- (۲) مشارکت و همراهی مردم - نارضایتی مردم را به دنبال داشته باشد.
- (۳) پایداری و استقامت رهبر - تهدید مستکبران را به دنبال داشته باشد.
- (۴) پایداری و استقامت رهبر - نارضایتی مردم را به دنبال داشته باشد.

۶۹۸- با دقت در روایات و سیره معصومین علیهم السلام، کدام یک از موارد زیر از وظایف رهبر جامعه اسلامی محسوب نمی شود؟

- (۱) ساده زیستی و زندگی در سطح افراد عادی در عین تشکیل زندگی تجملاتی از طریق مشروع
- (۲) ولی فقیه با مشورت با نخبگان تصمیم های لازم را برای اداره جامعه بگیرد.
- (۳) ولی فقیه با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه های سلطه، تلاش می کند عزت و استقلال کشور را حفظ کند.
- (۴) عمل براساس اصل مساوات و نگاه برابر نسبت به آحاد جامعه

۶۹۹- ولی فقیه چگونه عزت و استقلال کشور را حفظ خواهد کرد؟

- (۱) با ساده زیستی در سطح افراد عادی
- (۲) با اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه
- (۳) با حفظ استقلال و جلوگیری از نفوذ بیگانگان
- (۴) با دعوت مردم به عزت و پایداری

۷۰۰- با توجه به وظایف رهبر جامعه اسلامی که از روایات معصومین به دست می آید، انجام کدام وظیفه او ممکن است باعث نارضایتی برخی از مردم شود اما نتیجه اش رستگاری مردم است؟

- (۱) تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه
- (۲) حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان
- (۳) تصمیم گیری براساس مشورت
- (۴) تواضع در برابر مستمندان و عزت و اقتدار در برابر مستکبران

۷۰۱- از نظر حضرت علی علیه السلام در عهدنامه مالک اشتر، راه غافل گیری دشمن، کدام یک از موارد زیر معرفی شده است؟

- (۱) غفلت از پیمان شکنی و عدم وفای به عهد دشمن
- (۲) غفلت از رفع نکردن مشکلات محرومان جامعه
- (۳) غفلت از جلب نکردن رضایت عمومی مردم
- (۴) غفلت از ایجاد نکردن اتحاد بین مردم

۷۰۲- کدام یک از موارد زیر، عامل افزایش اعتماد مردم به حکومت اسلامی خواهد بود؟

- (۱) همبستگی اجتماعی و دوری از تفرقه و پراکندگی
- (۲) خرید کالاهای ایرانی که کیفیت آن ها پایین تر از همان کالاهای خارجی است.
- (۳) اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان و موضع گیری های دیگران در برابر کشورهای اسلامی
- (۴) کارگزاران جامعه وظیفه خود را به درستی بشناسند و به درستی اجرا کنند.

۷۰۳- انجام درست کدام وظیفه توسط مردم سبب می شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بباید؟

- (۱) زمانی که مردم از منافع فردی بگذرند و برای اهداف اجتماعی تلاش کنند.
- (۲) زمانی که مردم ناظر فعالیت های اجتماعی بوده و در صورت مشاهده گناه توسط هر کس وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را به درستی انجام دهند.
- (۳) زمانی که مردم با استقامت خود، برای رهبر این فرصت را فراهم کنند که بتوانند در برابر مشکلات داخلی و خارجی به درستی عمل کنند.
- (۴) زمانی که مردم آگاهی های سیاسی و اجتماعی خود را افزایش دهند تا در مواقع ضروری تصمیم های صحیح بگیرند.

۷۰۴- درباره رابطه مردم با رهبری و مسئولیت‌هایی که بر عهده آن‌هاست، کدام مورد نادرست است؟

(۱) رهبر جامعه اسلامی، رهبری کسانی را بر عهده دارد که می‌خواهند راه رستگاری را در سایه قوانینی که توسط همان مردم به تصویب رسیده است، ببینند.
 (۲) در جامعه اسلامی مردم نگاهی متفاوت با رهبری داشته و رهبر برای آنان همان انسان پیشروی است که با قدم گذاشتن در مسیر کمال و عدالت، سایر مردم را به پیمودن آن راه فرامی‌خواند.

(۳) مردم تلاش می‌کنند با همت و پشتکار خود وی را همراهی کنند و به خصوص در آن‌جا که سختی‌ها بروز می‌کند، او را تنها نگذارند.

(۴) در حکومت اسلامی مشارکت و حکومت مردم پایه و اساس پیشرفت است و بدون حضور آنان، حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت.

۷۰۵- علت این که خداوند به پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید: «همان‌طور که به تو امر شده همراه با آنان که با تو، استقامت کن» چیست؟

(۱) چون رهبر جامعه اسلامی، رهبری کسانی را بر عهده دارد که می‌خواهند راه رستگاری را در سایه قوانین اسلام ببینانند.

(۲) چرا که مردم تلاش می‌کنند با همت و پشتکار خود رهبر خود را همراهی کنند و قافله‌سالار را تنها نگذارند.

(۳) مشارکت و همراهی مردم پایه و اساس پیشرفت است و بدون حضور و مشارکت آنان حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت.

(۴) همواره مستکبران و زورگویان جهان با حکومتی که بخواهد مستقل باشد و مطابق با خواسته‌های آنان عمل نکنند، مقابله می‌کنند.

۷۰۶- برای این که رهبر بتواند در برابر مشکلات داخلی و خارجی به درستی عمل کند، مردم باید کدام وظیفه خود را به درستی انجام دهند؟

(۱) در برابر مشکلات استقامت و پایداری داشته باشند.

(۲) آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی خود را افزایش دهند.

(۳) وحدت و همبستگی اجتماعی خود را حفظ کنند.

(۴) وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را به درستی انجام دهند.

۷۰۷- کدام عبارت قرآنی بیانگر فلسفه وجودی نهادهایی همچون مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد؟

(۱) «فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ» (۲) «فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ» (۳) «و شَاوِزُهُمْ فِي الْأَمْرِ» (۴) «فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ»

۷۰۸- ولی فقیه به عنوان جانشین و نایب رسول خدا ﷺ و امامان ائمه چگونگی می‌تواند با مردم پیوند قلبی و عاطفی برقرار کند؟ وقتی که

(۱) مسئولیت سنگین خود را به خوبی و به نحو احسن انجام دهد

(۲) با سرمشق قراردادن رسول خدا ﷺ یک زندگی ساده و معمولی داشته باشد

(۳) با مهر الهی با مردم مهربان بوده و تندخو نباشد

(۴) برای مردم آموزش خواسته و با آنان مشورت کند

۷۰۹- عمل به کدام وظیفه توسط مردم باعث می‌شود که حکومت و رهبری بتواند در اداره جامعه موفق‌تر عمل کند؟

(۱) ترجیح اهداف اجتماعی بر منافع فردی

(۲) استقامت و پایداری در برابر مشکلات

(۳) مشارکت در نظارت همگانی

(۴) وحدت و همبستگی اجتماعی

۷۱۰- خداوند به پیامبر خود، درباره مقابله مستکبران و زورگویان جهان در برابر استقلال حکومت اسلامی چه می‌فرماید؟

(۱) از خدا پروا کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن.

(۲) همان‌طور که به تو امر شده، همراه با آنان که با تو، استقامت کن.

(۳) چون تصمیم گرفتی، بر خدا توکل کن.

(۴) برای مردم آموزش طلب کن و با آنان مشورت کن.

۷۱۱- با توجه به این که گریزی از داشتن حکومت در زندگی اجتماعی نیست، کدام مورد درباره حکومت پیشنهادی اسلام نادرست است؟

(۱) در این حکومت مردم همواره در تعیین سرنوشت خود دخالت دارند.

(۲) قوانین این حکومت از جمله ویژگی‌های رهبر براساس احکام دین است.

(۳) این حکومت با حضور و دخالت مردم به وجود آمده و با آرای مردم به پیش می‌رود.

(۴) با توجه به مردم‌سالار بودن این حکومت، مسئولان باید براساس خواست آنان جامعه را اداره کنند.

۷۱۲- برای این که رهبر جامعه اسلامی وظیفه خود را درباره اجرای برنامه‌های اسلامی به خوبی انجام دهد، مردم باید کدام وظیفه خود را به خوبی انجام دهند؟

(۱) وحدت و همبستگی اجتماعی را حفظ کند.

(۲) در برابر مشکلات استقامت و پایداری داشته باشند.

(۳) آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی خود را افزایش دهند.

(۴) وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را به درستی انجام دهند.

۷۱۳- وقتی خداوند در مورد مسئولیت‌های رهبری سخن می‌گوید، پس از این که از پیامبر اکرم ﷺ تقوا و پروا کردن از خدا را می‌خواهد از کدام مسئولیت او سخن می‌گوید؟

(۱) حفظ استقلال و جلوگیری از نفوذ بیگانگان

(۲) توکل کردن بر خداوند

(۳) مشورت با مردم

(۴) عدم تندخویی او در برابر مردم

مردم عیب‌هایی دارند که مدیر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن آن‌ها بکوشد.»

۶۷۱-گزینه «۳» حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: «در قبول و تصدیق سخن چین شتاب مکن؛ زیرا سخن چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.»

۶۷۲-گزینه «۴» نظام جمهوری اسلامی با رأی و خواست مردم و بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل و اداره می‌شود.

■ دقت کنید در این‌جا ویژگی‌های نظام جمهوری اسلامی خواسته شده است، نه ویژگی‌های حاکم اسلامی (ولی فقیه).

۶۷۳-گزینه «۳» حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: «هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت یکسان نباشند؛ زیرا در این صورت، نیکوکار به کار خیر، بی‌رغبت و بدکاران به کار بد، تشویق می‌شوند.»

۶۷۴-گزینه «۴» حضرت علی علیه السلام مالک اشتر را به فرمانروایی مصر برگزیدند و در نامه‌ای به او فرمودند:

«دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای در آفرینش همانند تو.»

۶۷۵-گزینه «۳» یکی از ثمرات تشکیل حکومت اسلامی، فراهم‌سازی آمادگی برای ظهور امام عصر عجله الله تعالی فرجه است.

حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: «در قبول و تصدیق سخن چین شتاب مکن؛ زیرا سخن چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.» خداوند در آیه «یا ایها التبی اتق الله و لا تطع الکافرین و المنافقین ان الله کان علیما حکیما: ای پیامبر، از خدا پروا کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند دانای حکیم است» به پیامبر صلی الله علیه و آله مسئولیت حفظ استقلال و جلوگیری از نفوذ بیگانگان را می‌دهد و خود را علیم و حکیم معرفی می‌کند.

۶۷۷-گزینه «۲» کشورهای بیگانه درصددند با فشارهای اقتصادی و روانی بر کشورهای دیگر سلطه پیدا کنند، اما رهبری با دعوت مردم به پایداری و بستن راه‌های سلطه، عزت و استقلال کشور را حفظ می‌کند و مانع نفوذ بیگانگان می‌شود.

۶۷۸-گزینه «۴» به دلیل بینش خاص رهبران جوامع (علت = متبوع)، جمهوری‌های مختلفی در جهان به وجود آمده است (معلول = تابع). حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و کم‌کردن فاصله طبقاتی را وظیفه خود می‌داند.

۶۷۹-گزینه «۲» حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: «در قبول و تصدیق سخن چین شتاب مکن؛ زیرا سخن چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.»

«کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کن؛ زیرا بالأخره مردم عیب‌هایی دارند که مدیر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن آن‌ها بکوشد.»

۶۶۸-گزینه «۴» بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادرست است، زیرا در حکومت اسلامی نیز مردم نقش اصلی را دارند و قوانین براساس اسلام تعیین می‌شود.

گزینه (۲): نادرست است، زیرا حکومت اسلامی برای رفاه و آسایش عموم مردم تلاش می‌کند و هم‌چنین جامعه را به نحوی اداره می‌کند که توجه مردم به کمال حقیقی و سعادت ابدی در آخرت بیشتر شود.

گزینه (۳): نادرست است، زیرا در درس گذشته خواندیم که مردم امام خمینی (ره) را به صورت مستقیم و امام خامنه‌ای را به صورت غیرمستقیم و از طریق انتخاب نمایندگان خبرگان به رهبری برگزیدند.

گزینه (۴): درست است، زیرا مردم با قیام خود جمهوری اسلامی را برپا کردند و به دلیل اسلامی بودن این حکومت قانون‌گذاران آن نمی‌توانند برخلاف اسلام قانون تنظیم کنند.

۶۶۹-گزینه «۲» حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر می‌فرمایند: «دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای در آفرینش همانند تو.»

۶۷۰-گزینه «۳» حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: «هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت یکسان نباشند؛ زیرا در این صورت، نیکوکار به کار خیر، بی‌رغبت و بدکاران به کار بد، تشویق می‌شوند.»

«کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کن؛ زیرا بالأخره

۶۸۹-گزینۀ «۴» ولایت و حکومت اسلامی قلعه محکمی است که منتظران با پشتوانه آن می‌توانند خود را برای ظهور آماده کنند و این یکی از مصادیق دقیق انتظار فرج است.

۶۹۰-گزینۀ «۴» گسترش جوامع بشری و بیشتر شدن تجربه‌ها (علت) سبب شد تا شکل حکومت‌ها متنوع شود (معلول).

در حکومت پیشنه‌های اسلام، مردم با حضور و دخالت خود حکومت را تشکیل داده و پیش می‌برند؛ پس مردم نقش محوری دارند.

۶۹۱-گزینۀ «۴» در صورت مشاهده گناه در جامعه اگر مردم بی‌تفاوت باشند، همه عذاب خواهند شد، اما اگر هر کس به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر خود به روش صحیح عمل کند، این مشارکت در نظارت همگانی سبب می‌شود رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بیابد و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود.

■ دقت کنید افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی برای رسیدن به تصمیم‌های صحیح ضروری است.

۶۹۲-گزینۀ «۳» حکومت اسلامی بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می‌شود و قانون‌گذاران نمی‌توانند برخلاف دستورات الهی قانون تنظیم کنند. این که نظام حکومتی کشور ما جمهوری است بدین معناست که با رأی و خواست مردم تشکیل و اداره می‌شود.

■ دقت کنید توجه به سعادت اخروی مردم مربوط به تفاوت حکومت جمهوری اسلامی با سایر حکومت‌هاست.

۶۹۳-گزینۀ «۱» مستکبران با تبلیغات و فرهنگ‌سازی به دنبال این هستند که اصل امامت و عقیده به ظهور امام عصر عجله الله تعالی فرجه را زیر سوال ببرند و هدفشان این است که آینده جهان را مطابق میل و خواسته خود شکل دهند.

۶۹۴-گزینۀ «۲» یکی از معیارهای تشخیص درستی یا نادرستی عملکرد ما، خوشحالی و یا ناراحتی دشمنان از عمل ماست. با افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی می‌توان تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های سلطه‌گر داشت و با خوشحالی یا ناراحتی دشمنان تشخیص دهیم عملکردمان صحیح یا غلط بوده است.

۶۹۵-گزینۀ «۲» اگر کارگزاران عملکرد غلطی داشته باشند (علت) مشکلات انباشته شده و حکومت ناکارآمد می‌شود (معلول).

۶۹۶-گزینۀ «۳» حضرت علی علیه السلام به مالک می‌فرمایند: «در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن، نه در جلب رضایت خواص که با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به تو آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد.»

۶۹۷-گزینۀ «۲» پایه و اساس پیشرفت در حکومت اسلامی مشارکت و همراهی مردم است.

انجام وظیفه اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه ممکن است باعث نارضایتی برخی شود، اما چون نتیجه‌اش رستگاری و سعادت مردم است، رهبر باید با قاطعیت آن را انجام دهد.

۶۸۰-گزینۀ «۴» با توجه به آیه «فبما رحمة من الله لئن لهم لو كنت فظاً غليظ القلب لانفضوا من حولك فاعف عنهم و استغفر لهم و شاورهم في الامر: به مهر الهی با آنان نرم شدی. اگر تندخو و سخت‌دل بودی از گرد تو پراکنده می‌شدند؛ پس از آنان درگذر و برای آنان آمرزش طلب کن و در این کار با آنان مشورت کن» می‌فهمیم که رهبر باید با مردم دلسوز و مهربان باشد و از اشتباهات آن‌ها درگذرد.

۶۸۱-گزینۀ «۲» اگر در جامعه‌ای به جای حفظ وحدت و همبستگی اجتماعی، تفرقه وجود داشته باشد، به سرعت حکومت از پای درآمده و سلطه‌گران بر کشور مسلط می‌شوند.

۶۸۲-گزینۀ «۲» از آن‌جا که اداره کشور به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی تنها با بهره‌گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، در کشور ما نهادهای مختلفی مانند مجمع تشخیص مصلحت نظام به رهبری مشورت می‌دهند.

■ دقت کنید «فلسفه وجودی» به معنای «هدف از تشکیل» است.

۶۸۳-گزینۀ «۲» اگر مردم منافع جامعه را بر منافع خود ترجیح دهند، مثلاً کالاهای ایرانی بخرند، به طور غیرمستقیم سبب کاهش بیکاری شده و رهبر می‌تواند در اداره جامعه موفق‌تر باشد.

۶۸۴-گزینۀ «۱» وقتی حضرت علی علیه السلام مالک را به استانداری مصر برگزید (نه این که او مصر را مدیریت می‌کرد، چون مالک در راه مصر شهید شد و هیچ وقت به مصر نرسید) نامه‌ای به او نوشت و وظایف کارگزاران را همراه با علت هر کدام برای او بیان نمود. این نامه بیانگر عظمت فکر و درایت علی علیه السلام در حکومت‌داری است.

۶۸۵-گزینۀ «۱» در صورت مشاهده گناه در جامعه، اگر هر کس به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر خود به روش صحیح عمل کند، این مشارکت در نظارت همگانی سبب می‌شود رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بیابد و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود.

۶۸۶-گزینۀ «۲» حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند: «اگر با دشمن پیمان بستن از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش، که دشمن گاهی از این راه تو را غافل گیر می‌کند.»

۶۸۷-گزینۀ «۲» برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌ها ضروری است مردم آگاهی خود را از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان افزایش دهند تا بتوان به گونه‌ای عمل کرد که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های آنان بزنیم و خود کم‌ترین آسیب را ببینیم.

۶۸۸-گزینۀ «۲» با تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت شرایط برای مقابله با توطئه‌های مستکبران فراهم می‌شود تا با تبلیغات و فرهنگ‌سازی آنان برای زیر سؤال بردن اصل امامت و عقیده به ظهور حضرت مهدی عجله الله تعالی فرجه مقابله شود و آرمان مهدویت در جهان گسترش یابد.

رهبر جامعه اسلامی بودند، دستور می‌دهد: «همان‌طور که به تو امر شده، همراه با آنان که با تو اند، استقامت کن.»

۷۱۱-گزینۀ «۴» ■ دقت کنید در حکومت اسلامی جامعه براساس قوانین اسلام اداره می‌شود، نه خواست مردم.

۷۱۲-گزینۀ «۱» وحدت و همبستگی اجتماعی سبب می‌شود کشور قوی شده و به رهبری، این امکان را می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد.

۷۱۳-گزینۀ «۱» خداوند در آیه «یا ایها التبی اتق الله و لا تطع الکافرین و المنافقین انّ الله کان علیما حکیما: ای پیامبر، از خدا پروا کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند دانای حکیم است»، ابتدا پیامبر ﷺ را به رعایت تقوا دعوت می‌کند و سپس به پیامبر ﷺ مسئولیت حفظ استقلال و جلوگیری از نفوذ بیگانگان را می‌دهد.

۶۹۸-گزینۀ «۱» رهبر جامعه اسلامی نباید به دنبال جمع ثروت و مال باشد و حتی از طریق مشروع زندگی تجملاتی تشکیل دهد، بلکه باید با الگو قراردادن اولیای دین، یک زندگی ساده داشته باشد.

۶۹۹-گزینۀ «۴» کشورهای بیگانه درصددند با فشارهای اقتصادی و روانی بر کشورهای دیگر سلطه پیدا کنند، اما رهبری با دعوت مردم به پایداری و بستن راه‌های سلطه، عزت و استقلال کشور را حفظ می‌کند و مانع نفوذ بیگانگان می‌شود.

۷۰۰-گزینۀ «۱» انجام وظیفه اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه ممکن است باعث نارضایتی برخی شود، اما چون نتیجه‌اش رستگاری و سعادت مردم است، رهبر باید با قاطعیت آن را انجام دهد.

۷۰۱-گزینۀ «۱» حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر می‌فرماید: «اگر با دشمن پیمان بستنی، از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش که دشمن گاهی از این راه تو را غافل‌گیر می‌کند.»

۷۰۲-گزینۀ «۴» اگر در جامعه کارگزاران وظیفه خود را به درستی بشناسند و به آن عمل کنند، اعتماد مردم به حکومت روزبه‌روز بیشتر خواهد شد.

۷۰۳-گزینۀ «۲» در صورت مشاهده گناه در جامعه، اگر هر کس به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر خود به روش صحیح عمل کند، این مشارکت سبب می‌شود رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بیابد.

۷۰۴-گزینۀ «۱» ■ دقت کنید در جامعه اسلامی قوانین براساس احکام اسلامی تعیین و تصویب می‌شود، نه خواست مردم.

۷۰۵-گزینۀ «۴» همواره مستکبران و زورگویان جهان با حکومتی که بخواهد مستقل باشد و مطابق با خواسته‌های آن‌ها عمل نکند، مقابله می‌کنند تا آن را از پا درآورند، به همین دلیل خداوند به پیامبر ﷺ که رهبر جامعه اسلامی بودند، دستور می‌دهد: «همان‌طور که به تو امر شده، همراه با آنان که با تو اند، استقامت کن.»

۷۰۶-گزینۀ «۱» مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند.

۷۰۷-گزینۀ «۳» خداوند در عبارت «و شاورهم فی الامر: و در این کار با آن‌ها مشورت کن» وظیفه مشورت با مردم را به رهبر جامعه گوشزد می‌کند. در کشور ما نیز نهادهای مختلفی مانند مجمع تشخیص مصلحت نظام به رهبری مشورت می‌دهند.

■ دقت کنید «فلسفه وجودی» به معنای «هدف از تشکیل» است.

۷۰۸-گزینۀ «۲» ولی فقیه که رهبر جامعه اسلامی است، با سرمشق قراردادن رسول خدا ﷺ و امامان معصوم و داشتن یک زندگی ساده و معمولی، پیوند قلبی و عاطفی با مردم برقرار کند.

۷۰۹-گزینۀ «۱» اگر مردم منافع جامعه را بر منافع خود ترجیح دهند، مثلاً کالای ایرانی بخرند، به طور غیرمستقیم سبب کاهش بیکاری شده و رهبر می‌تواند در اداره جامعه موفق‌تر باشد.

۷۱۰-گزینۀ «۲» همواره مستکبران و زورگویان جهان با حکومتی که بخواهد مستقل باشد و مطابق با خواسته‌های آن‌ها عمل نکند، مقابله می‌کنند تا آن را از پا درآورند، به همین دلیل خداوند به پیامبر ﷺ که

(فارج از کشور انسانی ۹۸)

۸۹۶- از دیدگاه امیرالمؤمنین علیه السلام چرا نباید در قبول و تصدیق سخن چین شتاب نمود؟

- (۱) نیکوکاران به کار خیر، بی‌رغبت و بدکاران به کار بد تشویق می‌شوند. (۲) مردم عیب‌هایی دارند و رهبر باید در پنهان کردن آن‌ها بکوشد.
(۳) در لباس نصیحت ظاهر می‌شود اما خیانتکار است. (۴) در انجام‌دادن کارها، روحیه تو را سست می‌کند.

(سراسری تهرنی ۹۷)

۸۹۷- چه کسانی بیش از دیگران به عدالت نیازمند هستند و رضایت عمومی مردم از حاکمان، کدام ثمره را در پی دارد؟

- (۱) مجرمان - خشم خواص را بی‌اثر می‌سازد. (۲) مجرمان - خشنودی نزدیکان را از بین می‌برد.
(۳) محرومان - خشم خواص را بی‌اثر می‌سازد. (۴) محرومان - خشنودی نزدیکان را از بین می‌برد.

۸۹۶-گزینۀ «۳» امام علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: «در قبول و تصدیق سخن چین شتاب مکن؛ زیرا در لباس نصیحت ظاهر می شود اما خیانتکار است.»

۸۹۷-گزینۀ «۳» با توجه به سخن امام علی علیه السلام به مالک، محرومان بیش از دیگران به عدالت نیازمندند و رضایت عمومی مردم خشم خواص را بی اثر می کند.